

**PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR
DOKTORI ISKOLA**

BAKONYI MÁRIA
A BEISMERŐ VALLOMÁS FONÁKJA ÉS SZÍNE –
A KÉNYSZERTŐL A KONSZENZUSIG

DOKTORI ÉRTEKEZÉS TÉZISEI

Témavezető: PROF. DR. TÓTH MIHÁLY MTA DOKTORA

Pécs, 2019

**A BEISMERŐ VALLOMÁS FONÁKJA ÉS SZÍNE –
A KÉNYSZERTŐL A KONSZENZUSIG**

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	1
I. Kitűzött kutatási feladat rövid összefoglalása, a témaválasztás indokolása, aktualitása	2
II. A kutatás során elvégzett vizsgálatok, elemzések leírása.....	7
Az értekezés témája és szerkezete.....	7
III. Az értekezésben alkalmazott módszerek.....	14
IV. A kutatás eredményeinek összefoglalása, azok hasznosítása és a hasznosítás lehetőségei .	16
Summary.....	21
V. Felhasznált irodalom.....	26
VI. Szerzőnek az értekezés témájában megjelent publikációi.....	27

I. Kitűzött kutatási feladat rövid összefoglalása, a témaválasztás indokolása, aktualitása

Témaválasztásom indokát Csemegi Károly idézetével kezdem, aki szerint a büntetőeljárásban:

„Két érdek helyeztetik egymással ellentétbe: A társadalom érdeke, mely a társadalom biztonságának szempontjából az ezt megsértő gonosztevők felfedezése, bűnösségük bebizonyítása és azok megbüntetése céljából a társadalmi erő leghatályosabb kifejtését követeli, másrésről pedig a büntett elkövetésével gyanúsított vagy vádlott érdeke, a ki a hatalmas társadalmi erővel szemben, az elnyomás, a lenyűgözés, az üldözés ellen oltalmat követel. Az ellentétbe állítás ez alakban, nem helyes. A társadalom valódi érdekei nincsenek és nem is lehetnek ellentétben az egyén jogos érdekeivel. Csakis mindkét érdeknek egyiránt alapos és lelkiismeretes számbavételével lehet megfelelni a művelt, az önmaga felismerésére jutott társadalom jól felfogott érdekének.[...] Főleg a bűnvádi eljárás területén látja magát szemközt a törvényhozó avval a rengeteg problémával, melyet az egyéni szabadság jogának összeegyeztetése a közbiztonság érdekeivel állít útjába. Nem az ellentétbe állítás, hanem az összeegyeztetés a feladat.”¹

Csemegi Károly idézete híven tükrözi azt, hogy a büntetőeljárásban két érdek ütközik, mégpedig a társadalom és a büntett elkövetésével gyanúsított vagy vádlott érdeke.

Attól a pillanattól kezdve, hogy a társadalom rendjét egy bűncselekmény „megbolygatja”, elkezdődik a büntetőeljárás, amelyben a büntetőjogi hatóságok feladata, hogy a bűncselekmény elkövetőjének kilétét megállapítsák, kihallgassák, és a kihallgatás valamint az egyéb rendelkezésre álló bizonyítékok alapján felelősségre vonására sor kerüljön.

Ebben a néhány sorban ismertetett feladat végrehajtása azonban nem olyan egyszerű a hatóságok számára, mert a terhelt, aki ellen a büntetőeljárás folyik nem csupán kötelezettségekkel rendelkezik, amelyeket „teljesítenie kell”, hanem büntetőeljárási jogokkal is, amelyeket viszont az ügyben eljáró nyomozó hatóságnak, ügyészségnek valamint bíróságnak tiszteletben kell tartania, és ezen keretek között, „tiszteséges eljárásban” kell eljutni a végső célig, tehát a bűncselekmény *valódi* elkövetőjének a felelősségre vonásáig.

Erre figyelemmel a büntetőeljárás felfogható sajátos rekonstrukciós tevékenységként is annak érdekében, hogy a feltételezett elkövető büntetőjogi felelősségéről megalapozott döntés születhessen.

---

¹ CSEMEGI Károly művei: Bűnvádi eljárás. Franklin Társulat. Budapest, 2 kötet IV. 1904. 457. o.

Egy bűncselekményről nyilvánvalóan a terhelt rendelkezik a legtöbb releváns információval; amennyiben az eljárás során képes, és hajlandó is ezeket a nyomozó hatósággal közölni, jelentős mértékben megkönnyíti az eljárás sikeres lefolytatását, a vallomása alapján már könnyedén összegyűjthetők az előadását alátámasztó – esetleg részben cáfoló – további bizonyítékok is. Mivel a gyanúsított őszinte jellegű, beismerő vallomásának nagy jelentősége van, ezért a múltban – és nyilván majd a jövőben is – jogosan törekszik a nyomozást lefolytató arra, hogy szóra bírja, és próbál ki ennek érdekében minden olyan módszert, amelyről úgy véli, hogy az megkönnyítheti céljának az elérését.

A gyanúsított azonban általában nem „beszédes” az általa elkövetett bűncselekmény részleteivel kapcsolatban, mert az érdeke ellentétes az eljáróéval. Többnyire az eljárás kezdetétől fogva jól tudja, vagy legalábbis sejti, hogy bűnösségének a bizonyítása a hatóság feladata, és ha a vallomásával nem segíti a bizonyítást, esetleg akár „ki is menekülhet az eljárásból”. Ezen túl a mindenkor hatályos jogszabályok is éles határokat szabnak az eljárónak, akinek ezért egy egyre szűkülő jogi ösvényen haladva kellene elérnie a célt: megszólaltatni, és minél részletesebb vallomásra bírni a gyanúsítottat.

Király Tibort idézve: a büntetőeljárás feladata, hogy kiderítse az igazságot, ám ezt nem érheti el bármi áron. A társadalmi tapasztalat azt igazolja, hogy a törvényeket sértő önkényes módszerek végső hatásaikban rendkívül veszélyesek a társadalomra. Veszélyesebbek, mint amilyen hasznos a büntettek és a büntettesek sikeres, de törvénytelen leleplezése.²

Az ókori büntetőeljárásban bizonyítási eszközök hiányában a bűncselekmény vélt elkövetőjét – amennyiben tagadott – kínvallatással bírták szóra, annak függvényében melyik társadalmi csoporthoz tartozott.

A feudalizmus időszakában a vádló – aki egyben a vallató is volt – az általa gyanúsított tartott személy bűnösségének minden áron való bebizonyítására törekedett, a bűnösséget kizáró vagy enyhítő körülmények felderítését meg sem kísérelte, sőt az eljárás titkosságából adódóan a vádlottnak arra sem volt lehetősége, hogy az ellene felhozott gyanúról tudomást szerezzen, valamint az összegyűjtött bizonyítékokat – ha egyáltalán voltak – megismerhesse. [...]

Rendes büntetést kiszabni csak közvetlen, meghatározott erejű bizonyítékok alapján lehet. A legfontosabb, legegységesebb és minden további vizsgálatot feleslegessé tevő bizonyíték a vádlott beismerése volt. Beismerést elérni azonban pusztán a vallatás révén nyilvánvalóan nem mindig lehetett, ezért a tagadó vádlottakkal szemben – mintegy a közvetett és sokszor merőben

---

² KIRÁLY Tibor: Büntetőítélet a jog határán. KJK, Budapest, 1972. 140. o.

szubjektív bizonyítékok közvetlenné tétele érdekében – általánosan elfogadott módszerként kényszervallatást, tortúrát alkalmaztak.³

A kínvallatás a felvilágosodás gondolkodóinak hatására megszűnt, majd a XIX. század elejétől a kontinensünkön a kínvallatást felváltotta a kihallgatás intézménye, melyben a vádlottat törvényes vallomás tételére már nem kényszerítették, de fenntartották a vallomástételi kötelezettségét, s ezt gyakran botozással, sötétzárkával, éheztetéssel kényszerítették ki. Könnyen belátható, hogy a védekezési jog határai a legálisan alkalmazható kényszervallatás eltörlésével valójában alig bővültek, hiszen a vallomás megtagadása, vagy a hazugnak tartott vallomás miatt alkalmazott szankciók kegyetlenségükben alig maradtak el a tortúra mögött, s ezek a „engedetlenségi” büntetések” lényegében ugyancsak a beismerő vallomás kicsikarását célozták.⁴

A magyar büntető anyagi jog és az eljárásjog fejlődése különböző fokozatokon ment keresztül: a terhelt vallomástételre kötelezését, volt amikor nyomatékosabban „elvárták”, azonban volt, amikor a terhelt hallgatását és tagadását méltányolták, viszont kétségkívül az eljárást mindig megkönnyítette, ha volt egy beismerő vallomás.

A kényszervallatás előnyei roppant csábítóak és gyorsan mutatkoznak: azt az „élményt” nyújtják, hogy rövid úton, azonnal igazságot lehet vele szolgáltatni a biztosan bűnösnek gondolt gyanúsított ellenében, ráadásul rengeteg időt és energiát takarítunk meg a mielőbbi beismerő vallomással.⁵

A beismerés nem lehet mindig perdöntő, a gyakorlatban a hatóságok mégis fokozott erőfeszítéssel törekszenek a beismerés elérésére. Olykor a törvény is különleges szerepet szán a beismerésnek. A kényszervallatások miatt indult büntető eljárások is szinte kivétel nélkül a beismerő vallomás megszerzése érdekében alkalmazott hatósági kényszerről szólnak.

A terhelt, ha védője nem volt jelen, a tárgyaláson gyakorlatilag bármikor hivatkozhat fizikai és lelki fenyegetésre, kényszerre, ígéretésre, meg nem engedett befolyásolásra vagy arra, hogy a hallgatás jogára nem figyelmeztették. A bíróság a terhelt nyomozati vallomását felolvashatja és a tárgyaláson tett vallomással szemben igaznak fogadhatja el, és perdöntő lehet az ügyben.⁶

---

³ TÓTH Mihály: A terhelt védekezési szabadságának tartalma a magyar büntető eljárásban, különös tekintettel a nyomozásra. Jogász Szövetségi Értekezések, Budapest 1982. 13. o.

⁴ TÓTH M. (1982): i.m. 13. o.

⁵ NÉMETH Zsolt: A kényszervallatás kriminológiája - avagy a kényszervallatás ártalmairól. Belügyi Szemle 2000/7-8. 108. o.

⁶ ELEK Balázs: Bizonyítási teher az eljárási funkciók megosztásának tükrében. Jogtudományi Közlöny, Budapest, 2016/1. 84. o.

Elméletileg – ezt azért írom, mert a mai napig a tétel ellenkezőjét a gyakorlat nem igazolta – a beismerő vallomás a bizonyításban központi szerepet tölt be. A középkorban a beismerő vallomást a „bizonyítékok királynőjének” tekintették, amelyhez az esetek legnagyobb részében nem mindig a legtörvényesebb módszerrel jutottak. A beismerő vallomásból – Tóth Mihály és Erdei Árpád szavaival élve – „trónfosztott királynő” lett, azonban az új Be. ismét a fejére tette a koronát.

Ugyanakkor akadályt jelentett/jelent a beismerő vallomás mindenáron és mindenfajta eszközzel való megszerzésére egyrészt a kényszervallatás büntetendőségének bevezetése, másrészt a bizonyítási tilalmak háromféle módon (bűncselekmény elkövetésével, más tiltott módon, és az eljárási résztvevők eljárási jogainak lényeges sérelmével) beszerzett bizonyítási eszközök kizárása. Mind a kényszervallatás, mind pedig a bizonyítási tilalmak három fajta módszerének alkalmazása a büntetőeljárásban résztvevő hatóságok tagjainak tevékenységéhez köthetőek.

A kérdés az, hogy ez hatásos-e? Sem a kényszervallatási cselekményre előírt büntetés, sem az eljárásjogi bizonyítási eszközt kizáró szankcióknak – álláspontom szerint – nem igazán volt visszatartó erejük, ráadásul a kényszervallatás miatt indított büntetőeljárásokban a tényállás bizonyítása nehézségekbe ütközik, kevés kényszervallatás miatt indított büntetőügy kerül a bíróság elé.

A megszólaltatás egyik formája a régmúltban a kényszervallatás (kínvallatás) volt, manapság pedig a konszenzusra törekvés. A 2017. évi XC. törvény a terhelt beismerő vallomását azzal „díjazza”, hogy beismerő vallomás esetén nem kerül sor vádemelésre vagy enyhébb elbírálásra nyílik meg a lehetőség, és az oportunitás elve kerül előtérbe az officialitás helyett.

A „kikényszerített” beismerő vallomás alternatívája jelent meg a büntetőeljárásról szóló törvényben, és a terhelt érdekeltté tételével, a büntetőeljárást az oportunitás felé eltolva olyan – korábbról már ismert, némileg újraszabályozott, valamint új – jogintézmények tűntek fel, amelyek ismét felerősítik a beismerő vallomás jelentőségét, és ezáltal az eljárások egyszerűbben, gyorsabban – nem utolsósorban – a terhelt számára enyhébbnek tűnő szankciók alkalmazásával fejeződ(het)nek be. A téma aktualitása ezáltal adott, a kérdés az, hogy valóban elérjük-e ezzel azt, amit szeretnénk? Nem lesznek-e olyan döntések a régi/módosított/új jogintézmények révén, amelyeknél a vádlott csupán azért, mert „szabadulni szeretne” a büntetőeljárás súlyos köteléke alól, beismerő nyilatkozatot tesz, abban a reményben, hogy így „olcsóbban megússza”. A garanciák elegendőek lesznek-e a terhelt érdekeinek és jogainak érvényesíthetőségére? Hosszú volt az út, amíg ide jutottunk, és az értekezésben ezt az utat próbálom meg bemutatni.

Bócz Endrét idézve: „...a büntetőeljárásban gyanúsítottként részt venni még akkor is súlyos hátrány, ha az ártatlanság vélelmét szilárd garanciák biztosítják. A tapasztalat azt mutatja, hogy ez a vélelem a jog világában mást jelent, mint a mindennapi életben.”⁷

Tóth Mihály a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény hatályba lépését megelőzően több alkalommal tartott előadást. Előadásait többnyire azzal kezdte, hogy több gyakorló szakember – legfőképpen az ügyészek – úgy vélekednek az új Be.-ről, hogy „ők ugyan nem fognak egyezkedni egy bűnözővel”, de az élet úgy hozta, hogy fognak/fogunk. Törvényi előírás, lehetőség, amellyel lehet élni és azt ki is lehet hagyni. Lehetőség arra, hogy a terhelt beismerő vallomásának birtokában az eljárás hatékonyabbá, egyszerűbbé, gyorsabbá váljon, és a garanciális szabályok konkrét meghatározása révén átláthatóvá, az emberi jogokat tiszteletben tartó, a jogállamiság és jogbiztonság követelményeinek megfelelő.

Kétségtelen, hogy a kontinentális jogrendszerben ez a fajta szemlélet nem „megszokott”, de álláspontom szerint működőképes. A feladatok, jogok, kötelezettségek tisztázva vannak, csak az a kérdés, hogy a beismerő vallomás kényszerrel történő megszerzésének gyakorlata ki tud-e törlni az emlékeinkből, az előítéleteinket félre tudjuk-e tenni? Tudunk-e úgy tekinteni a beismerő vallomásra, hogy az önkéntes, kényszertől, befolyástól mentes? Ez tőlünk függ és rajtunk múlik.

A kényszerrel megszerzett beismerő vallomást tekinthetjük „fonáknak” – hiszen mint a ruhának belseje (fonákja) nem tudjuk, mit rejt –, míg az önkéntes, bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomás – mint a ruha színe – egyértelmű és látható. De átmenetek és csalóka illúziók mindig előfordulhatnak.

Értekezésemben az ókortól napjainkig - a kényszertől a konszenzusig - a beismerő vallomás megszerzésének módozatait, értékelését mutatom be, annak buktatóival, pozitívumaival és a lehetséges megoldásokkal.

---

⁷ BÓCZ Endre: Az ún. „konceptiós perekről”. Élet és Irodalom LX. évfolyam, 50. szám, 2016. dec. 16., 10. o.

II. A kutatás során elvégzett vizsgálatok, elemzések leírása.

Az értekezés témája és szerkezete.

Az értekezés bevezető részében a témaválasztás indokait és aktualitását, témáját továbbá szerkezetét valamint az alkalmazott módszereket ismertetem.

Már a rabszolgatartó társadalmakban is tisztában voltak a kényszervallatás lényegével (a vallomás kínzással, erőszakkal, fenyegetéssel befolyásolható), de a haladó gondolkodók talán a módszer „kétélűségével” is (azt fogja tartalmazni, amit a kihallgató vár, s nem feltétlenül azt, ami igaz), erre figyelemmel először az ókor tortúráját – néhány példát megemlítve – mutatom be az értekezés II. részében. Ebben a részben elemzem a bűnvádi eljárás jellegzetességeit a középkorban, valamint a kínvallatás célját, rendeltetését, az inkvizíciós eljárás jellemzőit, valamint az inkvizíció fajtáit. Ugyanebben a részben tárgyalom a tortúra eltörléséhez vezető utat is, ugyanis a felvilágosodás gondolkodóinak hathatós, logikailag megingathatatlan indokai vezettek el odáig, hogy a kínvallatás törvényellenesnek minősült, és ezáltal a beismerő vallomáshoz vezető út tiltott módszeré vált.

Magyarországon – annak ellenére, hogy mi magyarok „jogásznemzetnek” tekintjük magunkat – a XIX. század végéig várni kellett, mire az első büntetőtörvénykönyv, a Csemegi-kódex „megszületett”. A kodifikáció néhány „elvetélt” büntetőtörvénykönyv tervezetet is produkált, amelyeket az értekezés III. részében sorolok fel, jellemzőikkel együtt. Az első, írott büntető törvénykönyv, az 1878. évi V. törvény – Csemegi-kódex – kényszervallatással kapcsolatos szabályait mutatom be, belefűzve a Büntető perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. törvénycikknek (I. Bp.) a terhelt kihallgatására vonatkozó tilalmaival, majd végigkövetem az utat egészen napjainkig. Így ebben a részben a II. világháborút követően elfogadott büntető törvénykönyveink – az 1961. évi V. törvény, az 1978. évi IV. törvény, valamint 2012. évi C. törvény – és büntető eljárásjogi törvényeink – a büntető perrendtartásról szóló 1951. évi III. törvény (II.Bp.), a büntetőeljárásról szóló 1962. évi 8. törvényerejű rendelet, az 1973. évi I. törvény, az 1998. évi XIX. törvény, továbbá a 2017. évi XC. törvény – kényszervallatást szabályozó törvényi tényállásainak összehasonlítását végzem el, valamint az ehhez szorosan kapcsolódó bizonyításra és kihallgatásra vonatkozó szabályokat hasonlítom össze.

Az adott korszakra jellemző történelmi háttér bemutatásától nem tekinthettem el, mert végső soron ezzel komplexen érthető maga a büntetőrendszer, és a kor irányadó bírósági gyakorlata. Egy táblázatban foglaltam össze a terhelt kihallgatására vonatkozó tilalmakat (módszereket és kérdéseket) valamint a III. rész tartalmazza a kényszervallatás törvényi tényállási elemeit, bemutatva ezzel a különbségeket és hasonlóságokat.

A kényszervallatás törvényi tényállásának elemzését tartalmazza az IV. rész, így a jogi tárgyat, a célzatot, az elkövetési magatartásokat, az elkövetőt, és a sértettet veszem alaposabb vizsgálat tárgyává. Figyelemmel arra, hogy a kényszervallatás a hivatali bűncselekmények között nyert szabályozást, a többi hivatali – esetleg más bűncselekménnyel (például testi sértés) – való kapcsolódása esetén az egység, többség, halmazat kérdéskört is megvizsgáltam.

Témaválasztásomat az is indukálta, hogy 14 évig nyomozó ügyészként dolgoztam, így a saját bőrömön tapasztalhattam meg a kényszervallatás miatt indított büntetőügyekben a bizonyítás nehézségeit, amelyről szintén számot adok az IV. részben. A statisztikai adatok sokat mondóak, ezért azokat egy táblázatban ismertettem és értékeltem.

Előzetesen annyit jegyeznek meg, hogy „látszólag” egy egyszerű törvényi tényállásról van szó, azonban úgy vélem egy robbanótöltetekkel teli aknamezőre lépünk, ha mélyebben belebonyolódunk a törvényi tényállás során kibontakozó bizonyításba.

Kezdjük azzal, hogy a kényszervallatás hivatali bűncselekmény, amelynek jogi tárgya kettős: egyrészt elsődleges jogi tárgya a hivatali apparátus törvényes bizonyítékszerző tevékenységébe, törvényes működésébe vetett bizalom, másrészt másodlagos jogi tárgya a hivatalos személy előtti eljárásban, az abban résztvevők emberi méltósága, az eljárás során gyakorolható akaratszabadsága. Tehát elméletileg és gyakorlatilag a kényszervallatásnak van természetes személy sértettje, de ez a sértett egy, az államtól felhatalmazást nyert, *quasi* hatalommal bíró hatósággal áll szemben, amely eleve „többletjogokkal” rendelkezik. Lehet-e kiegyenlített erőviszonyokról beszélni? Lehet-e arra gondolni - laikusként - , hogy itt az „igazság győzni fog”? A választ ki-ki maga döntse el...

Az aktív alany (az elkövető, aki a kihallgatás foganatosítására felhatalmazott hivatalos személy) és a passzív alany (sértett, aki – a téma szempontjából kiemelve – a terhelt), hogy úgy mondjam más-más „kultúrkörből” származik, ami a bekötött szemű Iustitia számára talán nem probléma, mert nem lát, azonban az ügyben eljáró hatóság látnia kell a különbséget. Kinek a javára dől el a mérleg? Kinek hisz a hatóság? Ki mond igazat, kinek lehet egyáltalán hinni?

A kényszervallatás törvényi tényállásban meghatározott módszerek kétségkívül sértik az emberi méltóságot, amelynek tiszteletét Alaptörvényünk előírja és számos nemzetközi dokumentum is tartalmaz a kínzás tilalmával kapcsolatos szabályokat.

Az emberi méltóság az embert születésétől kezdve megilleti, és ez a jog elidegeníthetetlen, ezt a jogot semmiféle hatalom nem tudja létrehozni, és ebből kifolyólag elvenni sem. Ez a jog természet adománya, és nem az államé.

„A méltóság az embert adottságától függetlenül megillető bánásmód igénye, amely „az emberi étellel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, s ezért minden emberre nézve egyenlő [64/1991. (XII. 17.) AB hat. indokolás D/2/b) pontja].” Folytatva az előzőeket „az emberi méltóság védelméhez való jog azonban csak az emberi státusz jogi meghatározójaként korlátozhatatlan, míg mint általános személyiségi jog és a belőle származó személyiségi jogok korlátozhatók [7/2014. (III.7.) AB hat. indokolás (43) bek.] Az emberi méltóság az étellel egyidejűleg képez igazodási elvárást.⁸

Nemzetközi szinten számos dokumentum tartalmaz emberi méltóság tiszteletben tartására vonatkozó előírást, amely a kínzás tilalmát is jelenti egyben és feltétlen engedelmességet jelentő normának – *ius cogens* – minősül az ezt ratifikáló államok számára. Ezen nemzetközi dokumentumok felsorolása és a kínzás tilalmára vonatkozó lényeges szabályok a V. fejezetben találhatóak. A nemzetközi dokumentumokat egyetemes szintűekre (ENSZ égisze alatt létrejött) és regionális (európai) szintűekre osztottam.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: Bíróság vagy EJEB) az 1950. november 4. napján, Rómában elfogadott Egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről (a továbbiakban: Római Egyezmény/Konvenció vagy EJEE) 3. cikkében rögzített kínzás tilalma miatt indított ügyekben több alkalommal kifejtette, hogy *a bántalmazásnak a súlyosság egy minimális fokát el kell érnie ahhoz, hogy a 3. cikk hatálya alá essék*. E minimum megítélése relatív: az ügy körülményeitől, így a bántalmazás időtartamától, fizikai és lelki hatásaitól és – bizonyos esetekben – az áldozat nemétől, korától, és egészségi állapotától is függ.

Szabadságától megfosztott személy esetében az olyan fizikai erő használata, amit a személy magatartása nem feltétlenül tesz szükségessé, sérti az emberi méltóságot és a 3. cikkben lefektetett jogot.⁹

A kínzás tilalma miatt indult ügyekben a Bíróság több ügyben is úgy ítélte meg, hogy ha egy személyt egészségesen vesznek őrizetbe, de szabadon bocsátásakor sérülések vannak rajta, akkor a beperelt államnak kell elfogadható magyarázattal szolgálnia a sérülések keletkezését illetően.¹⁰ Szabadságától megfosztott személy esetében az olyan fizikai erő használata, amelyet a személy magatartása nem tett feltétlenül szükségessé, sérti az emberi méltóságot és az Egyezmény 3. cikkében lefektetett jogot.¹¹

---

⁸ 28/2015. Büntető Elvi Határozat [53], [54],[55]

⁹ Case of Tekin v. Turkey ügy <https://kuria-birosag.hu/hu/ejeb/tekin-torokorszag-elleni-ugye-2249693> (Letöltés ideje: 2015.03.04.)

¹⁰ Balogh kontra Magyarország <https://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/az-emberi-jogok-europai-birosaganak-iteletei-A-B> (Letöltés ideje: 2015. március 4.)

¹¹ Case of Tomasi v. France ügy <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-57796%22%5D%7D> (Letöltés ideje: 2015. március 4.)

A Bíróság azt is többször leszögezte, hogy abban az esetben, ha az állam szervei sikeresen emelnek vádat bántalmazás miatt, akkor is megállapíthatja a 3. cikk megsértését.¹² Az EJEB gyakorlata kimunkálta a kínzás, az embertelen, valamint megalázó bánásmód ismérveit is, amelyeket az értekezésben néhány eseten keresztül bemutatok.

A hazai hatóságok által lefolytatandó eljárásokat illetően az EJEB gyakorlata iránymutatásul szolgál, amikor pedig a magyar államot elmarasztalja a kínzás tilalmának megsértése miatt, akkor a konkrét ügy tanulságait levonva példaként kell, hogy szolgáljon a jövőre nézve, azzal, hogy ez többet, ilyen formában ne ismétlődjön meg. A V. rész befejezésében a kényszervallatás okait tekintem át, valamint kifejezem, hogy miért is Janus-arcú a kényszervallatás.

A bizonyítékok a büntetőeljárásban olyan adatok,

- amelyek a büntetőjogilag *releváns* tényekre vonatkoznak (tartalmi oldal), és
- amelyeket *a törvény által megengedett forrásokból* szereznek be (formai oldal),
- éppen ezért összességükben és összefüggésükben felhasználhatóak, alkalmasak a büntetőjogilag releváns tényállásnak az ügydöntő hatóság általi megállapítására.¹³

A terhelt vallomása a személyi bizonyítási eszközökhöz tartozik.

A terhelt vallomásának értékelését a büntetőeljárásban elfoglalt sajátos helyzete határozza meg. A terhelt egyik oldalról az a személy, akivel szemben a büntetőeljárást folytatják, a büntetőperbeli felek egyike, másik oldalról fontos bizonyítási eszközök forrása, akinek vallomása a büntetőeljárás törvény által felsorolt bizonyítási eszközök sorában kap helyet.¹⁴

Tisztességes eljárásban azonban minden bizonyíték értékeléséhez hozzátartozik a bizonyíték megszerzésének és törvényességének vizsgálata. Ha azonban az igazság megállapítása eljárási cél, akkor a hatóság által alkalmazott kényszerítésen túl sok egyéb tényező is vezethet hamis beismerő vallomásra. Sem a kényszermentes, de tartalmilag hamis, sem pedig a kényszerrel kivett, de egyébként helytálló beismerést nem lehet igazságos ítélet alapjaként elfogadni, legalábbis akkor, ha az igazságos ítélet feltételeként a törvényes eljárásban megállapított objektív igazságot követelünk.¹⁵

---

¹² Case of Selmouni v. France ügy <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-58287%22%5D%7D> (Letöltés ideje: 2015. március 4.)

¹³ HERKE Csongor: Büntető eljárásjog B/2 témakör: Büntető eljárásjog. Ötödik átdolgozott kiadás. Dialóg Campus Kiadó, Budapest- Pécs, 2014. 62. o.

¹⁴ KATONA Géza: Valós vagy valótlan? KJK Budapest, 1990. 199. o.

¹⁵ ELEK Balázs: A vallomás befolyásolása a büntetőeljárásban. Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft., Debrecen, 2007. 85. o.

Az angolszász és a kontinentális büntetőeljárású rendszerek megkövetelik a tisztességes eljárást (fair trial), amelynek egyik jellegzetessége abban nyilvánul meg, hogy „a felhasznált bizonyítékok a törvény által megkívánt minőségűek legyenek”. Ez a bizonyos minőségi követelmény kétirányú: egyfelől követelmény, hogy a megszerzett bizonyíték valóságtartalma ne legyen megkérdőjelezhető, másfelől pedig az, hogy a bizonyíték a jog által szabályozott keretek között keletkezzen. A jelzett követelmények jelentőségét mutatja, hogy ezek valamelyikének megsértése a megszerzett bizonyíték jogellenessége címén a büntetőeljárásból való kirekesztéshez vezet. Azzal ugyanis, hogy az állam (bűnügyi) hatóságai által maga is jogsértővé válik, elveszíti annak a morális alapját, hogy a jogsértő állampolgárait megbüntesse.¹⁶

A fentiekre tekintettel az értekezésben a VI. fejezet a „bizonyítás a büntetőeljárásban” címet viseli, melyben a bizonyítás büntetőeljárású fogalmát és tárgyát, a bizonyítékok szabad értékelésének elvét, továbbá a bizonyítás törvényességét és ezzel összefüggésben a bizonyítási tilalmakat mutatom be. Az akkuzatórius rendszer „mérgezett fa gyümölcse mérgező” és az „ezüsttálca elve” lényegét is érintem. A bizonyítási tilalmak – így a bűncselekmény útján, más tiltott módon és a résztvevők eljárású jogainak lényeges sérelmével megszerzett bizonyítékok – mibenlétét elemzem, és kitérek arra is, hogy a joggyakorlat a meglévő tilalmakra tekintettel milyen válaszokat adott egy-egy felmerülő problémával kapcsolatban.

A terhelt a mai jogfelfogás szerint a büntetőeljárás egyik jogalanya, akit processzuális jogok illetnek meg, és ügyféli pozíció is megilleti. A terhelt vallomásaival bizonyítási eszközt szolgáltat és a kényszerintézkedések passzív alanya. Ennek megfelelően a terhelt vallomásának is kettős szerepe van: egyfelől tartalmazhatja a terhelt védekezését, másfelől bizonyítékot szolgáltat.¹⁷

Az értekezés VII/A. részében a gyanúsított kihallgatására vonatkozó szabályokat foglalom össze a gyanúsított oldaláról. Itt tárgyalom az ártatlanság védelmét, az önvádra kötelezés tilalmát és a hallgatás jogát. Az ártatlanság védelmének megsértésével kapcsolatban az EJEB számtalan esetet vizsgált, így e téren is gazdag esetjoggal rendelkezik, amelyből néhányat felidézek. Megállapításokat teszek az önvádra kötelezés tilalmának a hallgatás jogával összefüggésben, melyik jog a szélesebb, konkurálnak-e egymással.

Amikor a büntetőeljárás abba a stádiumba kerül, hogy egy meghatározott személy a Btk. Különös részében meghatározott bűncselekmény törvényi tényállását neki felróhatóan megvalósította, akkor a nyomozó hatóság vagy az ügyészség a megalapozott gyanú közli, és innentől kezdve nyílik meg a perbeli védekezésének a lehetősége, amely lehet hallgatás, és lehet vallomástétel.

---

¹⁶ FARKAS Ákos - RÓTH Erika: A büntetőeljárás. Complex Kiadó, Budapest, 2007. 117. o.

¹⁷ KIRÁLY Tibor: Büntetőeljárású jog. Osiris Kiadó, Budapest, 2003. 294. o.

A gyanúsított megalapozott gyanúval szembeni védekezése lehet jogszerű és lehet jogszerűtlen, akaratán kívül lehet valótlán, hazugsággal is védekezhet, tagadhatja is a bűncselekmény elkövetését, és azt be is ismerheti. A beismerő vallomás azonban lehet hamis is, amelynek három fajtája ismert az önkéntes, a kikényszerített és „szolgáltatász” vagy elsajátított vallomások.¹⁸

A gyanúsított kihallgatását a hatóság oldaláról a VII/B. részben mutatom be. Figyelemmel arra, hogy a gyanúsított védekezése számtalan formát ölthet, a vele szemben álló büntetőügyben eljáró hatóság – nyomozó hatóság, ügyészség - sem lehet eszköztelen.

A kihallgatásra való felkészülés valamint a kérdésfeltevés módja nagyon fontos dolog a büntetőeljárásban, ezért erre részletesen kitérek.

A leplezett eszközök alkalmazása során magától értetődő, hogy dezinformáció (megtévesztő vagy valótlán információ) közlésére kerül sor, mert bizonyos leplezett eszközök alkalmazása nélkül nem lenne kivitelezhető, az alkalmazás előtt a „lebukás veszélye” állna fenn. Néhány ilyen módszert ismertetek, majd rátérek a nyomozás során a gyanúsított kihallgatása esetében – törvényileg nem szabályozott, azonban a gyakorlatban létező – krimináltaktikai blöff alkalmazásának kérdésére.

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény úgy rendelkezik, hogy a gyanúsított kihallgatása után kezdődik a nyomozás vizsgálati szakasza, és az ügyészség irányítási jogkörét is ezt követően gyakorolhatja. Innentől kezdve az ügyészség az „ügy ura”.

Az angolszász eljárások beismerésre alapított egyszerűsítését a magyar jogtudomány jóformán mindig fenntartásokkal, gyakran ellenszenvvel ítélte meg, és nemcsak az amerikai vádalkunak (plea bargaining) az igazság megállapítására hivatott büntetőeljárás magasztos elveitől idegen kufár szelleme miatt,¹⁹ azonban ennek az időszaknak vége, az eljárások hatékonyabbá tétele, egyszerűsítése és gyorsítása érdekében a jelenleg hatályos büntető eljárásjogi törvény „érdekelte tette” a terheltet abban, hogy beismerő vallomást tegyen. A vádemelés előtt lehetőség van arra, hogy a terhelt együttműködése esetén közvetítői eljárás céljából az eljárást felfüggeszék, feltételes ügyészi felfüggesztés alkalmazására kerüljön sor, amennyiben az egyéb törvényes feltételek is fennállnak. A terheltnek arra is lehetősége van, hogy az együttműködésére tekintettel vele szemben az eljárás megszüntetésre vagy a feljelentés elutasítására kerüljön sor.

---

¹⁸ ELEK B. (2007): i.m. 90-91. o.

¹⁹ KELEMEN Ágnes: A vádalku, illetve a megegyezés az Amerikai Egyesült Államok igazságszolgáltatásában. Magyar Jog, 1990/10. 858. o.

A vádemelést megelőzően egyezség megkötését kezdeményezheti a terhelt és védője valamint az ügyészség, melynek tárgya a terhelt által elkövetett bűncselekmény vonatkozásában az, hogy amennyiben a terhelt bűnösségét beismeri, az ügyészség az egyezség következményeiről a szükséges felvilágosítást megadja a részére, és ebben az esetben a bíróság Be. XCIX. fejezetében meghatározott eljárást folytatja le.

A bíróság elé állításnak a jelenleg hatályos Be. két formáját ismeri: a terhelt beismerő vallomásra tettenérés esetében nincs szükség, míg a másik esetben éppen a terhelt beismerése alapozza meg annak lehetőségét.

A büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárásban, ha a büntetendő cselekmény három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő a terhelt beismerése nélkül a Be. 740. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjaiban meghatározott feltételek esetén tárgyalás mellőzésével a bíróság hivatalból vagy az ügyész indítványára büntetővégzést hoz. A terhelt beismerése szükséges viszont Be. 740. § (3) bekezdésében szabályozott esetben, amikor a bíróságnak lehetősége van öt évi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűncselekmény miatt is a büntetővégzés meghozatalára a Be. 740. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek megléte esetén.

Az előkészítő ülés már a befejezett nyomozást követően a vádirat benyújtása után ad lehetőséget az eljárás bírósági szakaszában az ügy előkészítő ülésen való befejezésére.

Amennyiben a vádlott bűnösségét beismeri, és a beismeréssel érintett körben a tárgyaláshoz való jogáról lemond, a bíróság e tény, az eljárás ügyiratai, valamint a vádlott kihallgatása alapján vizsgálja meg, hogy a vádlott beismerő vallomását elfogadja-e.

A Be. ennek az újonnan bevezetett tárgyalási fajtának a keretében fejt ki a legrészletesebben, hogy a beismerő vallomás elfogadásának mik a feltételei, milyen kritériumoknak kell megfelelnie. Ha ezen feltételeknek a beismerő vallomás megfelel, akkor azt a bíróság végzéssel elfogadja, mely ellen fellebbezésnek helye nincs. Ha a bíróság a bűnösség elismerésére vonatkozó nyilatkozatot elfogadja, akkor a vádirati tényállás megalapozottságát és a bűnösség kérdését nem vizsgálja.

Az új Be. tehát a büntetőeljárást a régi/módosított-átnevezett/új jogintézmények révén egyszerűbbé, gyorsabbá és legfőképpen hatékonyabbá teheti, amelynek az a feltétele, hogy beismerő vallomás álljon rendelkezésre. A terhelti együttműködés alapja minden esetben a bizonyítás 163. § (4) bekezdés c) pontjában meghatározott szabálya, amely szerint a vádló, a terhelt és a védő által valósnak elfogadott tényeket nem kell bizonyítani. A konszenzus szabályai adottak.

A kérdés az, hogy a terhelt hogyan fog dönteni, mit fog választani: az egyszerű és gyors befejezést, amelynél „tudja” mi a kilátásba helyezett büntetés/intézkedés fajtája, mértéke vagy a bizonytalan végkimenetelű, hosszabb eljárást? A döntés alapján valóban nem fér kétség a beismerő vallomás önkéntességéhez, valódiságához?

Az új Be. konszenzuson alapuló megoldásait tekintem át – a teljesség igénye nélkül – VIII. fejezetben, a fentiekben ismertetettek szerint.

Az értekezés befejező részében összefoglalom a megoldásra váró problémákat, amelyeket állásponatom szerint a téma nyitva hagy, némely vonatkozásban pedig a megoldási javaslatokkal állok elő.

III. Az értekezésben alkalmazott módszerek

Az értekezés történeti részében elsősorban könyvtárban beszerezhető dokumentumokra illetve archív jogforrásokra támaszkodtam. Korabeli és jelenleg hatályos jogszabályokat, monográfiákat, kommentárokat, tankönyveket, valamint hazai és külföldi szaktanulmányokat idéztem.

A rendkívül gazdag jogtörténeti múlttal rendelkező kínvallatás esetében internetes forrásokat is felhasználtam. A kényszervallatás büntető anyagi jogi, a bizonyítás és a gyanúsított kihallgatás büntető eljárásjogi szabályainak normatív és dogmatikai elemzését a törvénytörvény ismertetése után és az egymást követő szabályozások összehasonlítása kapcsán elvégeztem, időnként logikai és kritikai elemzést alkalmaztam.

Figyelemmel arra, hogy a beismerő vallomás „megszerzésének” módozatai az idők folyamán változtak, ezért a jogszabályi háttér kialakulásának érthetőbb megvilágítása céljából a történelmi időszak bemutatását is elvégeztem a korabeli vagy az adott korszakot később feldolgozó magyar és külföldi monográfiák, jogi szakkönyvek, történelmi könyvek megállapításait, kritikáit vagy éppen dicséreteit ismertetve.

A Bibliából is felhasználtam néhány idézetet, mert az értekezésben az általam ismertetett kérdéskörrel kapcsolatban úgy éreztem az adott példázat kellőképpen illusztrálja a problémát vagy magyarázza meg az adott helyzetet.

Az értekezésből nem hagyhattam ki a releváns nemzetközi illetve Európa Tanácsi vagy Európai Unió dokumentumok, egyezmények felsorolását, és a fontosabb szabályok konkrét idézését,

hiszen a kínzás tilalmának nemzetközi szinten való szabályozása kötelezettségeket ró az azt ratifikáló államokra, így hazánkra is, és amelyeknek a büntetőjogi szabályozásban is éreztetnie kell a hatását. Így az értekezésben az EJEB gazdag esetjogából is szemezgettem, annak érdekében, hogy részben a kínzás tilalmával, továbbá az ártatlanság véelmével, a letartóztatás indokoltságával, a tisztességes eljárás feltételeivel, a magánélet tiszteletben tartásával kapcsolatos jogszabályi előírásokat még jobban megvilágíthassam, és érthetőbbek legyenek.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítéletein kívül a külföldi joggyakorlatot is ismertettem, amelyekhez angol, német, francia, horvát, olasz, szerb és a magyar nyelvű szakirodalmat, monográfiákat, könyveket, tanulmányokat, szacikket és konkrét bírósági ítéleteket is felhasználtam.

A magyar bírósági gyakorlat bemutatásakor régi és most hatályos bírósági határozatokat, büntető kollégiumi véleményeket, kúriai valamint alkotmánybírósági döntéseket idéztem, továbbá vettem össze a fejlődés nyomonkövethetősége érdekében.

Komparatív módszert alkalmaztam egyrészt a régi és most hatályos anyagi büntetőjogi szabályoknál, másrészt az eljárásjogi rendelkezéseknél, mert azok egyezősége valamint kifejezett különbségei miatt ez szükségesnek mutatkozott, néhol a nemzetközi és az uniós szabályozáshoz is vissza-vissza kellett térnem, mert az annak való megfeleléséről illetve a hiányos jellegről is véleményt nyilvánítottam. Komparatív módszert alkalmaztam a fentiekben már említett külföldi szakirodalom felhasználásakor is.

A statisztikai adatok nagyon sok mindenre rávilágítanak, ezért azok értékelését is elvégeztem az értekezésben.

A nyomozás során a gyanúsított kihallgatásánál krimináltaktikai és kriminalisztikai módszereket alkalmaznak a nyomozó hatóság tagjai valamint az ügyészség, ezért nem hagyhattam azokat figyelmen kívül és némelyeket részletesen be is mutattam.

IV. A kutatás eredményeinek összefoglalása, azok hasznosítása és a hasznosítás lehetőségei

A beismerő vallomásnak kiemelt jelentősége van egy büntetőeljárásban, ugyanakkor nem az egyedüli bizonyítási eszköz.

Erdei Árpád szerint, ha a beismerés csupán egyike lenne a bizonyítékoknak, akkor további bizonyítékok nélkül nem lehet elegendő a terhelt bűnösségének megállapításához. Így viszont a nyomozás során tett beismerés minden aggálytalansága ellenére a tárgyaláson végig vizsgálni kell a többi bizonyítékot is, minden ellenkező megoldás logikátlan. A beismerés ellenőrzésére megkövetelt egyéb bizonyítékok sem feltétlen zárják ki minden esetben, hogy a bűnösség megállapítása hamis tényeken alapuljon. Ha csupán a beismerés bizonyító erejét, a tartalmát vizsgáljuk, nem lehet több ellenvetés a beismeréssel szemben, mint bármely más bizonyítási eszközzel szemben, annyi azonban mindig lehet.

A beismerés lehet igaz vagy hamis, csakúgy, mint a tanúvallomás, vagy mint a valódi illetőleg koholt tárgyi bizonyítási eszköz. Végző soron egyetlen bizonyítási eszköz sem abszolút értékű, hiszen az adott bizonyíték jelentőségét a mérlegelés dönti el, és ez áll a beismerésre is. Amikor egymással ellentmondó bizonyítékok alapján kell a büntetőeljárásban az igazságot megállapítani, a mérlegelés folyamatában a terhelt vallomása legfeljebb központi, de nem mindent eldöntő szerepet játszik. Ha a terhelt tagad, az egyéb bizonyítékokat e vallomással kell összevetni. Ha beismer, azt kell vizsgálni, nincsenek-e a beismerés iránt kétséget támasztó bizonyítékok. Mindez tartalmi vizsgálódás. [...] Az okok között elsősorban a beismerés kikényszerítése iránti irtózás és persze a hamis beismeréstől való félelem szerepel. A törvénytelen kényszer épp oly tűrhetetlen, mint az olyan bírói döntés, amely nem az igazságon alapul. Valójában a beismerés különleges jelentőségének elméleti tagadása és ez utóbbi tételes jogi megjelenítése nem jelent védelmet a beismerés megszerzésének törvénytelen eszközeivel szemben. A gyakorló nyomozó vagy az ügyész számára a beismerésnek nagyon is kézzel fogható értéke van, éppen ezért annak mindenáron való megszerzésétől sokkal inkább valódi biztosítékok, mintsem a beismerés jelentőségétől szóló magyarázatok tartják vissza.”²⁰

A terhelt beismerő vallomása – amint azt a középkor bizonyítási eljárásban láthattuk – elegendő volt a bűncselekmény „vélt” elkövetőjének az elítéléséhez, azonban az a bizonyítási rendszer kötött volt, szemben a mai szabályozással, amely a bizonyítékok szabad értékelésének elvén alapul, és a bizonyítékok mérlegelésén van a hangsúly.

---

²⁰ ERDEI Á. (1991): i.m. 210-211. o.

Ennek a rendszernek gátja a bizonyítási tilalmakban fogalmazódik meg: nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők büntetőeljárási jogainak lényeges sérelmével szerzett meg.

Bűncselekmény útján megszerzett bizonyítéknak minősül a gyanúsított vallomása, ha az kényszervallatás – erőszak, fenyegetés vagy más hasonló módszer – révén válik a bizonyítás eszközévé.

A kényszervallatás három elkövetési módszere közül az erőszak fogalma konkrét, egzakt módon a törvényben nincs meghatározva, azonban a joggyakorlat eligazít minket ezen a területen. A fenyegetés fogalma az értelmező rendelkezések között található.

A harmadik fordulatba tartozó elkövetési mód – „más hasonló módszer” – álláspontom – és más szerzők - szerint is a bizonyítási tilalmak második fordulatát – „más tiltott módon” – részben lefedi, ez pedig aggályosnak mutatkozik, hiszen a más tiltott módon történő bizonyítékszerzés ilyen formában a bűncselekmény határát erősen súrolja, sőt konkrétan el is éri, és a bírósági gyakorlat is ezt támasztja alá.

A bűncselekmény útján, a más tiltott módon és a résztvevők eljárási jogainak lényeges megsértésével megszerzett bizonyítási eszközök eljárásjogi „szankciója” az, hogy ki kell zárni őket a bizonyítékok köréből. Ez viszont az ügyben eljáró hatóságok - végső soron a bíróság - mérlegelési tevékenységét igényli. Bűncselekmény útján megszerzett bizonyíték esetében olyan bizonyítási eszköz kizárásáról kell dönteni, mely egy (kihallgatásra feljogosított) hivatalos személy büntetőtörvénybe ütköző magatartását feltételezi. Tehát a dilemma az, hogy a kényszervallató által beszerzett beismerő vallomást milyen alapon zárja ki a bizonyítékok köréből a bíróság, ha nem is indult büntetőeljárás ezen bűncselekmény miatt.

A Be. a bizonyítási eszközök kizárása esetében a bíróság indokolási kötelezettségét írja elő. Azt előírni illuzórikus lenne, hogy a kényszervallatás tárgyában született ítélethez ragaszkodjon a törvényhozó vagy akár a jogalkalmazó, vagy ahhoz, hogy a bíró az előtte folyamatban lévő ügyben kategorikusan kimondja, adott ügyben kényszervallatást alkalmaztak. Ezt részben az idődimenzió, részben pedig az zárhatja ki, hogy a vádlott először a bírósági tárgyaláson tesz említést a sérelmére elkövetett beismerő vallomását kizár(hat)ó eljárás alkalmazásáról.

Nemzetközi szinten a kínzás tilalmazott. A kínzás fogalma konkrétan meghatározott, míg az embertelen és a megalázó bánásmód ismérveit az EJEB gyakorlatában kidolgozta.

Az EJEE 6. cikke a tisztességes tárgyaláshoz való jog szabályait tartalmazza, melyekre, mint „minimum” követelményekre tekinthetünk egy büntetőeljárás lefolytatásakor.

A bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személynek ezek a büntetőeljárásban érvényesíthető jogai, azonban az EJEE olyan jogokat is tartalmaz, amelyek magát az embert, mint individuumot illetik meg, és az Egyezmény 15. Cikke alapján – háború vagy a nemzet létét fenyegető más rendkívüli állapot esetén – sem lehet őket megsérteni.

Ezen jogok között szerepel az emberi méltóság, amely az Egyezmény 3. cikkében meghatározott kínzás tilalma révén (is) megsérthető.

Az emberi méltóság az Alaptörvény megfogalmazása szerint is sérthetetlen, a 2017. évi XC. törvény az Általános rendelkezések között, az alapvető jogok védelmében ezt úgy fogalmazza meg, hogy „a büntetőeljárásban tiszteletben kell tartani mindenkinek az emberi méltóságát”.²¹ A „mindenki” szófordulatba a terhelt is beletartozik.

Az állam és ezen belül is a törvényhozás elsődleges kötelessége, hogy tartsa tiszteletben az emberi méltóságot.²²

A 23/1990 (X.31.) AB határozatban kifejtettek szerint: „Az emberi méltósághoz való jognak két funkciója van. Egyrészt azt fejezi ki, hogy van egy abszolút határ, amelyen sem az állam, sem más emberek kényszerítő hatalma nem terjedhet túl, vagyis az autonómiának, az egyéni önrendelkezésnek egy mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany maradhat, és nem válik eszközzé vagy tárggyá. [...] A méltósághoz való jog másik funkciója az egyenlőség biztosítása. [...] Az egyenlő emberi méltóság miatt egyaránt érinthetetlen a nyomorék és az erkölcsi szörnyeteg bűnöző élete és méltósága. Az emberi méltóságban mindenki osztozik, aki ember.”

A beismerő vallomást eredményező kényszervallatás esetében a terhelt nem az akarata szerinti vallomást teszi, az eljárás során gyakorolható akaratszabadsága, és ezáltal az emberi méltósága szenved csorbát, ugyanakkor a Btk.-ban a kényszervallatás a hivatali bűncselekmények között szerepel, és így maga a fejezetcím is meghatározza az elsődleges jogi tárgyat, amely a hivatali apparátus törvényes bizonyítékszerző tevékenységébe, törvényes működésébe vetett bizalom.

A hivatali apparátus törvényes bizonyítékszerző tevékenységét, törvényes működésébe vetett bizalmat – mint a kényszervallatás *jelenlegi* elsődleges jogi tárgyát - viszont én a Be. 167. § (5)

---

²¹ Be. 2. § (1) bek.

²² BverfGE 6, 41 (1957) BverfGE 7,205 (1958)

bekezdésével kapcsolnám össze, mely szerint „nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság, illetve a (2) bekezdésben meghatározott hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők büntetőeljárási jogainak lényeges sérelmével szerzett meg.”

Álláspontom szerint a kényszervallatás elsődleges jogi tárgyának az emberi méltóságot és ezzel összefüggésben a kényszerrel (erőszakkal, fenyegetéssel és más hasonló módon) vallomástételre vagy nyilatkozatra rávett illetve arról lebeszélte személy akaratszabadságát kell tekinteni, amely miatt a kényszervallatás büntetett Btk. XXI. fejezetében az emberi méltóság és alapvető jogok elleni bűncselekmények között kellene elhelyezni.

Példaként hivatkoznék arra, hogy a volt Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaságban, amely föderatív állam volt, a büntetőjog általános részét szövetségi szinten szabályozták, az úgynevezett „Büntetőjogi Alaptörvényben” (Osnovni krivični zakon), míg a Btk. Különös Részébe tartozó bűncselekményeket minden köztársaság a saját maga által alkotott büntető törvénykönyvben. Ebben az időszakban a szerb Btk. „a szövetségi szervek vagy szövetségi szervezetek hivatalos személyeinek szolgálati kötelezettsége elleni bűncselekmények” között szabályozta a kényszervallatást (iznuda iskaza).

2013 januárjában az Európai Unióval ténylegesen megkezdett csatlakozási tárgyalásokat követően Szerbiában új büntető törvénykönyv és büntető eljárásjogi törvény elfogadására került sor, és Szerbia az Európai Unióhoz való csatlakozás érdekében a közösségi vívmányok (acquis communautaire) saját joganyagába történő átültése során a kényszervallatást a szerb Btk. (Krivični Zakonik) XIV. fejezetében „Az emberi és polgári szabadság és szabadságjogok elleni bűncselekmények” között helyezte el, ezzel is kimondva, hogy a kényszervallatás elsődleges jogi tárgya az emberi méltóság. Továbbá a szerb Btk. ezen fejezetében szerepel egy „visszaélés és kínzás” elnevezésű bűncselekmény is, amelynek alapesetben bárki lehet az elkövetője, azonban a minősített eset (a hivatalos személy által hivatalos feladatainak ellátása során által) elkövetett formáját súlyosabban rendeli büntetni (egy évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel).

Az EJEE ugyan garantálja a tisztességes eljárást, de nem tartalmaz előírásokat a bizonyítékok felhasználására, illetve azok kizárására, ez alapvetően a nemzeti jog hatáskörébe tartozik.²³

Erre figyelemmel a kényszervallatás módszereinek egzaktabb meghatározása is aktuálissá vált, hiszen egyrészt az EJEB a kínzás tilalmának megszegése során indított eljárások során

---

²³ Case of Schenk v Svizterland (<https://www.womenslinkworldwide.org/en/files/2881/gjo-echr-schenk-en-pdf.pdf> (Letöltés ideje: 2019. október 5.))

megkülönbözteti a kínzást, a megalázó és embertelen bánásmódot, amelyeknek határai időről-időre módosulnak, és ezen bánásmódoknak fogalom meghatározás szintjén egyelőre a magyar büntetőjogban semmi nyomuk nincs. Másrészt a bizonyítási tilalmak egymást átfedő fogalmi sem adnak eligazítást, hogy a „más tiltott módon” tilalomba valóban beletartoznak-e a kényszervallatás „más hasonló módon” történő elkövetési formái. Ha igen, akkor azokat akár jogalkotói szinten, akár hathatósabb joggyakorlat kialakítása révén meg kell fogalmazni és pontosítani.

A fentiekől a beismerő vallomás felé kanyarodva én úgy látom, hogy az ókortól napjainkig terjedő időszakban mindig voltak - és úgy vélem lesznek is – olyan törekvései a büntetőügyekben eljáró nyomozó hatóságoknak, hogy a beismerő vallomáshoz vezető „tisztességes utat” némileg lerövidítsék.

Az egyszerűsítés, a gyorsaság és a hatékonyság növelése érdekében az új Be. az officialitás helyett az opportunítás felé fordult, és beismerő vallomás megléte esetén lehetőség van arra, hogy a büntetőügyben eljáró hatóság a terhelttel megegyezzen, amely bizalmi elvet feltételez. Mint minden hatékonyságnövelő kezdeményezésnek a büntetőeljárásban gátja az, hogy nem járhat a garanciák sérelmével, a terheltet megillető garanciákról pedig csakis a terhelt mondhat le. Ez viszont az anyagi igazság megállapítását veszélyezteti, ami tulajdonképpen magától értetődik, hogy a garanciákkal biztosított és megalapozott döntés hosszabb eljárási időt feltételez, mint a garanciák hiányában szenvedő, de a társadalom részéről hatékonynak tekintett megoldások.²⁴

A konszenzuson alapuló eljárások pedig felvetik azt a kérdést, hogy mennyire lehet ténybelileg megalapozottnak, őszintének tekinteni az így megtett beismerő vallomást?

A Be. 163.§ (4) bekezdés c) pontja szerint nem kell bizonyítani azokat a tényeket, amelyek valódiságát a vádló, a terhelt és a védő az adott ügyben együttesen elfogad, és tulajdonképpen - ha nagyon akarjuk- , ez válasz lehet minden felmerülő kérdésre, azonban szerintem vannak még „szürke zónába” tartozó olyan kérdések, amelyekre még nem tudjuk a választ.

A beismerő vallomásnak – mint láthattuk – több fajtája van, részben annak függvényében, hogy a beismerő vallomás megszerzésének mi volt a módja.

A törvénysértéssel szerzett bizonyítékot akkor nem szabad felhasználni, ha ez az igazságszolgáltatás tekintélyvesztését eredményezné vagy azt, hogy a bizonyíték megbízhatósága kétséges lesz. Mikor következik be az egyik és mikor a másik?

---

²⁴ Békés Ádám: A beismerő vallomástól és az egyezség lehetőségéről – pro és kontra. Ügyvédek Lapja 2017/6. 36.o.

Ez mérlegelés kérdése, de a határok elmosódnak. Ezt nekünk kell eldöntenünk, de ehhez segítség kell, vagy törvényhozói szinten vagy a joggyakorlat szintjén.

Summary

Confessions admitting to charges are of heightened importance in criminal proceedings; nevertheless, it is not the only means of evidence.

According to Árpád Erdei, if confession is only one piece of evidence, then it cannot be sufficient for establishing the guilt of the defendant without further evidence. Consequently, even if a confession made during the investigation is unchallenged and is of no concern, all other evidence must be examined during the trial; all other solutions would be illogical. Other evidence required to verify confessions does not necessarily preclude the finding of guilt from being based on false facts. If we look only at the probative value, the content of the confession, there can be no more objections raised to the confession than to any other means of evidence, but there can always be as many. A confession may be true or false, just like a witness testimony or as a genuine or forged item of physical evidence. Ultimately, no means of evidence is absolute, since the weight of evidence is a matter of evaluation, and that holds to confessions too. When the truth is to be established on the basis of contradicting pieces of evidence in criminal proceedings, the defendant's testimony plays at most a central but not a decisive role in the weighing process. If the defendant denies the charges, all other evidence must be checked against that testimony. If the defendant makes a confession, it is necessary to examine whether there is any doubt as to the self-incriminating confession. All this is content exploration. [...]The reasons include, first of all, repulsion for extorting confession and, of course, fear of false confession. Illegal duress is just as intolerable as a judicial decision which is not based on the truth. Indeed, the theoretical denial of the special significance of confession and the detailed representation of the latter in legal norms do not provide protection against the unlawful means of obtaining a confession. Confession has tangible value for the criminal investigator and the prosecutor, and therefore, obtaining it at all costs is more likely to be prevented by genuine guarantees than by explanations of the importance of confession.”²⁵

The confession of the defendant, as we could see in the medieval evidentiary procedure, was sufficient to convict the “presumed” perpetrator of the crime, but that system of evidence was rigid contrary to today's regulation, which is based on the principle of the free evaluation of evidence and emphasis is placed on weighing evidence.

---

²⁵ ERDEI, Á. (1991): *ibid.* pp. 210-211.

The impediment to this system is expressed in the prohibitions of evidence: facts derived from means of evidence obtained by the court, the prosecutor or the investigating authority by way of committing a criminal offense, or by any illicit method, or by the substantial violation of the participants' criminal procedural rights cannot be considered as evidence.

The testimony of a suspect qualifies as evidence obtained through a criminal offense if it becomes means of evidence through illegal coercion of confession, through violence, threat, or any other similar methods.

Of the three methods of coerced confession, the concept of violence is not explicitly defined in the law, but legal practice guides us in this area. The concept of threat is included in the interpretative provisions. In my view and according to other authors, the method of commission expressed by the third term – “other similar methods” – partly overlaps the second term of the prohibitions of evidence, “by any illicit method”, which is a cause for concern, since obtaining evidence by any illicit method dangerously approaches the boundaries of crime, and even reaches it, which is confirmed by judicial practice.

The procedural “sanction” of the means of evidence obtained through a criminal offense or by any illicit method or by substantially violating the participants' criminal procedural rights is the exclusion of them from the evidence. This, in turn, requires discretion on the part of the authorities involved in the case, ultimately the court. In the case of evidence obtained through a criminal offense, it is necessary to rule out the use of evidence which presupposes the criminal conduct of an official (entitled to interrogation).

Thus, the dilemma concerns the grounds on which a court will exclude a confession obtained by coercion if no criminal proceeding has been instituted for this criminal offense.

The court must state the reasons for the exclusion of the means of evidence under the Act on Criminal Procedure. It would be illusory to require the legislature, or even the law enforcement, to adhere to a judgment on coerced confession, or to have the judge find coerced confession in a case pending before him or her in a particular case. This may be precluded partly by the temporal dimension and partly by the fact that the accused mentions the employment of a procedure for the (possible) exclusion of his confession first at the trial.

Torture is prohibited at an international level. The concept of torture is well defined, while the criteria for inhuman and degrading treatment have been developed by the ECtHR in its practice. Article 6 of the ECHR contains rules on the right to a fair trial, which can be considered as “minimum” requirements in criminal proceedings.

These are the rights of a person suspected of having committed a criminal offense enforceable in criminal proceedings, but the ECHR also includes rights which are enjoyed by the individual as an individual and, under Article 15 of the Convention, cannot be violated even in the event of war or any other state of emergency endangering the nation.

These rights include human dignity, which can (also) be violated through the prohibition of torture in Article 3 of the Convention.

Human dignity is also inviolable according to the wording of the Fundamental Law. For the protection of fundamental rights, it is expressly stipulated in the General Provisions of Act XC of 2017 that “the dignity of everyone shall be respected in criminal proceedings”. The term “everyone” includes the accused.

It is the primary duty of the state, and especially of the legislature, to respect human dignity.²⁶

As stated in Decision 23/1990 (X.31.) of the Constitutional Court: “The right to human dignity has two functions. On the one hand, it expresses that there is an absolute boundary beyond which the coercive power of the state or other people cannot extend, that is, the core of autonomy, individual self-determination, which is kept away from the disposal of all others, and due to which, according to the classical wording, one can remain a human subject and does not become a device or an object. [...] Another function of the right to dignity is to ensure equality. [...] Because of the equal dignity of man, the life and dignity of the crippled and the moral monster are also untouchable. Human dignity is shared by everyone who is a human being.

In the case of a coerced confession leading to the admission of a crime, the defendant does not testify voluntarily in line with his own will; his freedom of will otherwise exercisable during the proceeding and thus his human dignity is impaired, at the same time, coerced confession is included in the Criminal Code among malfeasance in office and thus the title itself defines the primary protected legal interest, which is trust in the lawful evidence-taking activity and the lawful operation of the official machinery.

On the other hand, in my view, the legal evidence-gathering activity of the official machinery and the trust placed in its lawful operation – as the *current* primary protected legal interest of coerced confession – should be linked with Section 167 (5) of the Act on Criminal Procedure, according to which “facts derived from means of evidence obtained by the court, the prosecutor, the investigating authority or an authority specified in subsection (2) by way of committing a

---

²⁶ BverfGE 6, 41 (1957) BverfGE 7,205 (1958)

criminal offense, or by any illicit method, or by the substantial violation of the participants' criminal procedural rights cannot be considered as evidence.”

In my view, human dignity and, in relation to it, the freedom of will of a person who is coerced (by violence, threat or any other similar method) to give testimony or make a statement or refrain from doing so are to be considered the primary protected legal interest of coerced confession, due to which the criminal offense of coerced confession should be placed in Chapter XXI of the Criminal Code among crimes against human dignity and fundamental rights.

As an example, in the former Federal Socialist Republic of Yugoslavia, which was a federal state, the general part of criminal law was regulated at federal level, in the so-called “Fundamental Criminal Law” (Osnovni krivični zakon), while the offenses falling under the Special Part of the Criminal Code were regulated by each republic in their own Criminal Code. During this period, the Serbian Criminal Code regulated coerced confession (iznuda iskaza) together with “crimes against the service obligations of the officials of federal organs and federal organizations”.

Following the commencement of the accession negotiations with the European Union in January 2013, Serbia adopted a new Criminal Code and a new Act on Criminal Procedure and, in the course of transposing the *acquis* (*acquis communautaire*) into its own domestic law in order to join the European Union, coerced confession was placed into Chapter XIV of the Serbian Criminal Code (Krivični Zakonik) among “Crimes against human and civil liberties and freedoms”, thus declaring that human dignity is the primary protected legal interest of coerced confession. Furthermore, this chapter of the Criminal Code also includes an offense called “abuse and torture”, which can, by default, be committed by anyone, but its qualified incidence (committed by an official in the course of performing official duties) is more severely punished (by imprisonment from one to eight years).

Although the ECtHR guarantees a fair trial, it does not contain rules on the use or exclusion of evidence, which is essentially a matter for national law.²⁷

Having regard to this, a more explicit definition of coercive methods has become a timely issue, since on the one hand, the ECtHR distinguishes between torture, degrading and inhuman treatment in cases initiated for the infringement of the prohibition of torture, the boundaries of which keep changing but these treatments have no traces in Hungarian criminal law even at the level of defining concepts. On the other hand, the overlapping terms of the prohibitions of evidence do not provide any guidance as to whether the prohibition of “other illicit method”

---

²⁷ Case of Schenk v Switzerland (<https://www.womenslinkworldwide.org/en/files/2881/gjo-echr-schenk-en-pdf.pdf>) (Retrieved: 5 October 2019)

actually includes the forms of coerced confession committed “in other similar ways”. If so, they should be formulated and clarified either at the legislative level or through the development of a more effective legal practice.

Turning from the above to confession, from antiquity to our present days, there have always been, and I believe will be, efforts on the side of the criminal investigative authorities to somewhat shorten the “fair way” to confession.

In order to enhance simplicity and increase speed and efficiency, the new Act on Criminal Procedure turned to opportunism instead of officiality, and in the case of a confession, it is possible for the proceeding authority to agree with the defendant, which presupposes the principle of trust. As with any efficiency-boosting initiative in criminal proceedings, it is hampered by the fact that it cannot cause any injury to guarantees, and that only the defendant is entitled to waive any guarantee otherwise due to the defendant. This, in turn, obviously jeopardizes the establishment of substantive truth, as a decision backed by guarantees takes longer to process than solutions that lack the guarantees but are considered effective by society.²⁸

Consensus-based procedures raise the question as to how factually well-grounded and genuine confessions made in this way can be considered.

Under Section 163 (4) (c) of the Act on Criminal Procedure, there is no need to prove the facts which the prosecutor, the accused and the defence jointly accept in the case, and in fact, if we so desire, it may answer all the questions that arise. Yet, I think there are some “grey zone” questions still lacking an answer.

As we have seen, there are several kinds of confessions partly depending on how the confessions were obtained.

Evidence obtained through an offense cannot be used if it would result in discrediting the administration of justice or in raising doubts as to the reliability of the evidence. When does the former and when does the latter occur? It is a matter of weighing, but the boundaries are blurred. We have to make the decision, but we need help with it either at the level of legislation or at the level of legal practice.

---

²⁸ BÉKÉS Ádám: A beismerő vallomástól és az egyezség lehetőségéről – pro és kontra. *Ügyvédek Lapja* 2017/6. p. 36

V. Felhasznált irodalom

Balogh kontra Magyarország <https://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/az-emberi-jogok-europai-birosaganak-iteletei-A-B> (Letöltés ideje: 2015. március 4.)

Békés Ádám: A beismerő vallomástól és az egyezség lehetőségéről – pro és kontra, Ügyvédek Lapja 2017/6

BÉKÉS Ádám: A beismerő vallomástól és az egyezség lehetőségéről – pro és kontra, Ügyvédek Lapja 2017/6

BÓCZ Endre: Az ún. „konceptiós perekről”. Élet és Irodalom LX. évfolyam, 50. szám, 2016

BverfGE 6, 41 (1957) BverfGE 7,205 (1958)

BverfGE 6, 41 (1957) BverfGE 7,205 (1958)

Büntető Elvi Határozat 28/2015. [53], [54],[55]

Case of Schenk v Svitzerland (<https://www.womenslinkworldwide.org/en/files/2881/gjo-echr-schenk-en-pdf.pdf>) (Letöltés ideje:2019. október 5.)

Case of Selmouni v. France ügy <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-58287%22%5D%7D> (Letöltés ideje: 2015. március 4.)

Case of Tekin v. Turkey ügy <https://kuria-birosag.hu/hu/ejeb/tekin-torokorszag-elleni-ugye-2249693> (Letöltés ideje: 2015.03.04.)

Case of Tomasi v. France ügy <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-57796%22%5D%7D> (Letöltés ideje: 2015. március 4.)

CSEMEGI Károly művei: Bünvádi eljárás. Franklin Társulat. Budapest, 2 kötet IV. 1904

ELEK Balázs: A vallomás befolyásolása a büntetőeljárásban. Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft., Debrecen, 2007

ELEK Balázs: Bizonyítási teher az eljárási funkciók megosztásának tükrében. Jogtudományi Közlöny, Budapest, 2016/1.

FARKAS Ákos - RÓTH Erika: A büntetőeljárás. Complex Kiadó, Budapest, 2007

HERKE Csongor: Büntető eljárásjog B/2 témakör: Büntető eljárásjog. Ötödik átdolgozott kiadás. Dialóg Campus Kiadó, Budapest- Pécs, 2014

KATONA Géza: Valós vagy valótlan? KJK Budapest, 1990

KELEMEN Ágnes: A vádalku, illetve a megegyezés az Amerikai Egyesült Államok igazságszolgáltatásában. Magyar Jog, 1990/10. 858. o.

KIRÁLY Tibor: Büntetőítélet a jog határán. KJK, Budapest, 1972

KIRÁLY Tibor: Büntetőeljárás jog. Osiris Kiadó, Budapest, 2003

NÉMETH Zsolt: A kényszervallatás kriminológiája - avagy a kényszervallatás ártalmairól. Belügyi Szemle, 2000/7-8.

TÓTH Mihály: A terhelt védekezési szabadságának tartalma a magyar büntető eljárásban. különös tekintettel a nyomozásra. Jogász Szövetségi Értekezések, Budapest 1982

VI. Szerzőnek az értekezés témájában megjelent publikációi

- 1.) BAKONYI Mária: A bizonyítás nehézségei a Bv örök és a fogdaörök ellen folytatott büntetőeljárásban *Ügyészek Lapja* 2001/2. pp. 35-49.
- 2.) BAKONYI Mária: Az igazságügyi pszichológus szakértők feladatai a német büntetőjogban, különös tekintettel a büntetésvégrehajtásbn adandó „prognózis” szakvéleményre *Börtönügyi Szemle* 2010/3. pp. 79-87.
- 3.) BAKONYI Mária: Egy egyszerűsített állampolgársági kérelem nem egyszerű utóélete *Magyar Jog* 2015/12. pp. 722-726.
- 4.) BAKONYI Mária: Kényszervallatások az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt *Magyar Rendészet* 2016/1. pp.11-24.
- 5.) BAKONYI Mária: A kínzás gyökerei és tilalmának aktualitása *Jogtudományi Közlöny* 2016/9. pp.469-476.
- 6.) BAKONYI MÁRIA: Tóth Mihály: A büntetőjog pillérei és korlátai *Magyar Jog* 2017/3. pp.185-187. (recenzió)
- 7.) BAKONYI Mária: A gyanúsított kihallgatása a büntető eljárásjogi alapelvek tükrében *Kriminológiai Közlemények* 77. Válogatás a 2016-ban és 2017-ben tartott tudományos rendezvények előadásaiból pp. 189-202.
- 8.) BAKONYI Mária: A szakvélemény szabályozása az új büntetőeljárési törvényben *Büntetőjogi Szemle* 2018/1. pp.3- 15.
- 9.) Bakonyi Mária: A leplezett eszközök új büntetőeljárési szabályozásának néhány kérdése *Magyar Jog* 2018/7-8. pp. 418-424.
- 10.) BAKONYI MÁRIA: A gyermekkorú sértett kihallgatása a büntetőeljárásban *Fiatalok Európában konferencia* 2017. pp. 21-30.
- 11.) Bakonyi Mária: Régi és új dilemmák a hamis vád és hatóság félrevezetése kapcsán *Ügyészségi Szemle* 2018/4. pp.18-49.

12.) MARIA BAKONYI: Zabrana mučenja kao ius cogens i praksa Evropskog suda za ljudska prava

III. Međunarodni naučni skup Usaglašavanje pravne regulative sa pravnim tekovinama (*Acquis Communautaire*) Evropske unije (Bosznia- Hercegovina, Banja Luka Kiadók: Institut za uporedno pravo i Istraživački centar) pp. 311-328.

13.) BAKONYI MÁRIA: A leplezett eszközök alkalmazása az EJEK előtt *Ügyészek Lapja* 2019/1. pp.87-97.

14.) BAKONYI MÁRIA: A kényszervallatás Janus-arcúsága *Büntetőjogi Szemle* 2019/1. pp. 3-14

15.) BAKONYI MÁRIA: A kihallgatási taktika örök kérdései – A törvényesség határán húzódó módszerek *Magyar Jog* 2019/6. pp. 345-352.

16.) BAKONYI Mária: A 14. és a 18. életévét be nem töltött különleges bánásmódot igénylő sértett és tanú jogai a nyomozás során *Kriminológiai Közlemények* 79. pp.97-116.

17.) MÁRIA Bakonyi: Naknada štete licima neosnovano lišnim slobode prema mađarskom zakonu

(Compensation of damages to persons uncertainty within legal freedom by legislation of the Republic of Hungary) Prouzrokovanje štete, naknada štete i osiguranje: Zbornik radova sa XXII međunarodnog skupa – Proceedings from XXII international scientific conference Belgrád, Szerbia: Institut za uporedno pravo (2019) pp. 237-254.